

Bergens Døveforening arrangerte landsmøte

18.-20. juli 1930

Før landsmøtet:

Fredag den 18. juli blir der forhandlingsmøter ormiddag og ettermiddag. Om aftenen fest på Fløirestauranten, hvortil man kommer med Fløibanen som er den eneste bergbane i Norden.

Lørdag den 19. juli blir der likeledes forhandlingsmøter. Om ettermiddagen utflukt til Fjøsanger hvor man skal bese Gamlehaugen (Christian Michelsens tidligere eiendom, nu kongebolig) og den vakre, interessante Fantoft stavkirke (over 600 år gammel).

Søndag morgen blir der nadvergudstjeneste og søndag formiddag festgudstjeneste i Bergens gamle ærverdige Domkirke (ca. 700 år gammel). Om aftenen Bergens Døveforenings jubilæumsmiddag i «Den Gode Hensigt».

Om mandagen den 21. juli kan der for dem som ønsker det, arrangeres en utflukt til Døveforeningens herlige hytte på Totland.

*Etter landsmøtet,
referat i Tegn og Tale nr. 7/1930:*

Vi skal i det følgende gi et kort referat av møtets forhandlinger:

Åpning

Fredag den 18. juli kl. 10 åpnedes forbundets 5. landsmøte i Bergens håndverk og industriforenings festsal. Viseformannen i Bergens døveforening, hr. pastor Sandvik ønsket velkommen til Bergen. Forbundets formann takket og erklærte møtet åpnet, hvor efter pastor C. B. Svendsen holdt andagt.

Møtet konstituerte sig derefter således:

Som tolk opnevntes fru Ågot Johannesen, Bergen. Til visedirektør valgtes hr. Ansgar Breiteig, Bergen, til sekretær hr. Helmer Moe, Nidaros, til referenter herr Øystein Ording, Skien, Nils Gjerstad, Bergen, og Lars Iversen, Kristiansand s.

Følgende representanter møtte:

Fra Oslo forening: D'herrer Aksel Fleischer, Rich. Helgesen og ingeniør Nørregård.
Fra Vestfold f. Fru Ester Pedersen.
Fra Skien-Telemark f.: Herr Øystein Ording.
Fra Kristiansand s. f.: Lars Iversen.
Fra Stavanger f.: P. Gillesvik.
Fra Bergens f.: Ansgar Breiteig, frk. Hella Larsen og hr. Nils Gjerstad.
Fra Møre f.: frk Ingeborg Sogge.
Fra Trondhjems f. D'hrr. Berge, Helmer Moe og Lunde-Johansen.

Følgende forslag til dagsorden fremlagdes:

- I. Beretning og regnskap.
- II. Lovforslag for landsforbundet og kretsforeninger.
- III. Ny behandling av statutter for fru Petersens legat.
- IV. Fru Anna Moe: «Hvad kan der gøres for å vekke interesse og kunnskapstrang hos våre unge døve for andre ting enn nettop deres håndverk»?
- V. Om undervisn. av døveblinde barn. Resol.
- VI. Om praktisk 2-årig forts.skole - fagskole - for den døve ungdom. Resol.
- VII. Om tegnesprogets anvendelse i døveskolene og lærerpersonalets opplæring i dette sprog. Resol.
- VIII. Om pleiere (pleiersker) kyndige i tegnsprog ved sykehusene. Resol.
- IX. Hrr. Hovland, Bergen: En ny døveskole henlegges til Bergen.
- X. Indre anliggender.
- XI. Eventuelt.

Dette forslag blev vedtatt med sedvanlig forbehold.

Dirigenten ref. årsberetning og regnskap.

Av fru Angell-Petersens gave er

- a) Legatfondet vokset med tillagte renter til kr 5685.67.
- b) Driftsfondet (efter at kr. 156,50 er fratrasket som utgift) kr. 5 503,66. Av driftsfondet er kr. 4000,- utlånt til 5 pd. renter, mens det øvrige inntår i bank. Legat fondet står i sin helhet i bank på 6 m. opsigelse.
- c) Av Kongressoverskuddet 1924 er beholdningen kr. 428,38, derav kr. 1 55,00 sperret.
- d) Tegn og Tales regnskap viste en beholdning av kr. 877,41.

e) Forbundets alm. regnskap viste en beholdning av kr. 707,84.

Efter noen korte bemerkninger blev regnskapet vedtatt og dirigenten takket kasserer en på forbundets vegne. Møtet gikk derefter over til behandling av lovforslagene.

Her må innskytes følgende redegjørelse:

Til å avgi endelig forslag i denne viktige sak var en komite innkalt av formannen samlet i Bergen i dagene 15. og 16. juli. Komiteen bestod av hr. Helmer Moe Nidaros, Fru Agot Johannesen, Bergen, hr. P. Gillesvik, Stavanger, hr. Aksel Fleischer, Oslo, fru Ester Peder- sen, Larvik, og Johs. Berge. Av disse var de 4 først- nevnte også valgte medlemmer i lovkomiteen, valgte i Oslo 1928.

Komiteen fikk sig forelagt lovforslagene såvel som de fra lovkomiteen, landstyreets medlemmer og forenin- genes innkomne uttalelser. På grunnlag av dette materiale fremla komiteen et enstemmig forslag lov for landsforbundet og normallov for kretsene som blev frem lagt i landsstyreets møte den 17. Juli og styret tiltrådte forslagene med endring av en passus i kretslovenes paragraf 4 sålydende:

«Hver forening har rett å sende representant for hvert påbegynt 10 medlemmer».

Lovforslagene besluttades av styret forelagt lands- møtet overenstemmende med komiteene; innstilling. Efter disse orienterende bemerkninger går vi tilbake til fortsatt referat av landsmøtets forhandlinger.

Lovforslagene var den sak som var imøtesett med den største spending. Dirigenten leste først fra pro- tokollen fra møtet i Oslo 1928 hvad der var besluttet vedk. kretsordning og utarbeidelse av nye lovfor- slag. Han foreslog; derefter at møtet først behandlet forslaget til normallov fra kretsene, da landsmøtets beslutninger herom vilde ha betygnig for hvordan landsloven kom til å se ut. Møtet slutt et sig hertil.

(forts. i neste nr. – Tegn og Tale nr. 8/1930)

Dirigenten leste up det av styret fremlagte komite- forslag og satte dette under alm. debat. Efter en del uttalelser som ikke foranlediget nogen forandring, gikk møtet over til behandling av enkelte paragrafer. Der blev en del debat om enkelte ting - således para- graf 5.

Komiteen foreslog at alle enkelte kretser selv skul- de kunne bestemme om hvor ofte man vilde holde kretsmøter. Men efter forslag fra representanten Helgesen, Oslo, blev disse møter fastsatt til et krets- møte hvert år.

Paragraf 6 - 2net avsnitt foranlediget likeså en del debat som dog ikke bragte nogen forandring.

Paragraf 7 om den årlige skatt (kontingent fra forenin- gene vakte også megen interesse. Komiteens forslag vedtokes.

De således vedtagne kretslover lyder sin helhet, såle- des :

Normallov for Kretsforeninger av Norske døves Landsforbund

§ 1.

? ..... krets av N. D. L. består av de inden kretsen sammensluttete foreninger for døve.

§ 2.

Kretsforeningens formål er å arbeide for øket in- teresse for døvesaken og vareta de døves tarv innen kretsen.

- a. Dette søkes nået ved å arbeide for å samle de døve til stevner og sammenkomster samt forøvrig dan- ne nye foreninger innen kretsen hvor sådanne ikke haves.
- b. Serlig søke - opmuntre de enslige avsidestoende døve og ellers hjelpe ubemidlede til å delta i sam- menkomstene.

§ 3,

Kretsstyret skal føre en nøiaktig fortegnelse såvell over kretsens foreninger som alle i kretsen boende døve, hvor tilføies nødvendige opplysninger for i givet tilfelle å kunne hjelpe og støtte.

§ 4.

Kretsstyret velges på kretsmøte. Dets funktionstid er 3 år, Det skal bestå av minst 3 representanter - helst døve, - som velges ved særskilt valg til formann, varaformann og sekræter samt kasserer. Kun de av foreningene valgte representanter og kretsstyrets medlemmer har stemmerett på kretsmøtet. Valgene foregår på det siste kretsmøte før landsmøtet. Kretsformannen leder kretsmøtene, styremøtene og

arbeidet i kretsen, han sammenkalder styret til møter og forelegger sakene vel forberedt.

Sekretæren fører protokollen over styrets og krets- møtenes forhandlinger samt den nødvendige korre- spondance med foreninger, landsforbundets styre etc.

Kassereren fører de regnskapsbøker som styret bestemmer, utbetaler regninger etter formannens anvisning og fremlegger årets regnskap i styremøte minst 14 dager før kretsmøtet. Regnskapet revideres av to revisorer valgt av kretsmøtet.

§ 5.

Kretsmøte holdes hvert år. Til behandling på kretsmø- tet forelegges de saker som er opstillet etter forslag av foreninger og kretsstyre.

Forslag fra foreningene innsendes minst 2 måneder før møtet.

Kretsmøtets beslutning om forandringer i dens lov treder ikke i kraft før landsstyret har godkjent sam- me. I tilfelle Landsstyret nekter godkjennelse kan kretsstyret innanke sådan nektelse for først avhol- dendes Landsmøte, hvis bestemmelse er endelig.

§ 6.

Kretsstyret har forøvrig å støtte og hjelpe foreninge- ne i deres arbeide, påse at dette drives i god ånd og orden til fremme av døvesakens høie mål og innenfor den ramme som Landsforbundets og kretsens lover bestemmer.

Innsamling av penger, og avholdelse av basarer, for formål som angår den hele krets skal kun finne sted med kretsstyrets samtykke, likesom dette også påser at foreningene kun arbeider innen sit eget område, forsåvidt ikke anderledes bestemmes av kretsstyret. Ifall nogen forening ikke respekterer kretsens og Landsforbundets lover, eller kretsstyrets forordninger i henhold til disse lover, skal saken forelegges Lands- styret til avgjørelse. Ifall en forening ønsker at mel- de sig ut av kretsforeningen kan dette skje, når tre femtedele av foreningens medlemmer krever det i en skriftlig fremstilling til kretsstyret, som innberetter saken til Landsstyret.

§ 7.

Hver av kretsens foreninger innbetaler til kretskassen en årlig skat av kr. 0.30 pr. medlem. Skatten innbe- tales ukrevet til kretskassereren innen utgangen av oktober måned. Legater o.l. som er gitt til kretsen disponeres av kretsmøtet etter innstilling av kretssty- ret.

§ 8.

Foslag til forandring av denne lov fremsettes av en forening, eller av kretsstyret minst 2 måneder før kretsmøtet og må vedtaes med to tredjedels flertall. Forslag om at kretsen nedlegges fremsettes på sam- me måte og med samme respit. Kretsmøtet kan kun anbefale forslaget som blir å avgjøre av Landsmødet. I tilfelle kretsen ophører å bestå skal dens midler deles med en halvdel til kretsens foreninger og en halvdel til Landsforbundet.

(forts. i Tegn og Tale 9/1930):

Landsmøtet gikk derefter over til behandling av for- slaget til nye lover for forbundet.

Dirigenten refererte først forslaget i sin helhet, hvor- etter man behandlet de enkelte paragraffer.

Paragraff 1 besluffedes efter forslag av representan- ten C. Rich. Helgesen forbigått til senere i møtet.

Paragraff 2, 1ste avsnitt foranlediget en lengere dis- kusjon. Den var foreslått saledes:

Forbundets formål er:

a) «Å fremme og vedlikeholde de kristelige og kir- kelige interesser for derved å utvikle og styrke det religiøse liv blandt medlemmene».

Debatten åpnedes av hr. Chr. Leisner som foreslog at dette punkt utgikk. Skulde det bli stående vilde han foreslå tilføiet at forbundet skulde søke samarbeide med de døves prester. Han støttedes av pastor C. B. Svendsen og et par andre.

Formannen, hr. Gillesvik, hr. Fleischer m. fl. talte for vedtagelse av komiteens og styrets forslag. Dette blev også vedtatt erter at hr. Leisner hadde tatt sitt forslag tilbake.

I paragraf 3 blev 1ste passus ang. landsstyrets sam- mensettning forbigått for å behandles i forbindelse med paragraf 1. Likeså bestemmelsen ang. dets be- slutningsdygtighet og minste stemmetall.

Den øvrige del av paragrafen vedtokes efter forslaget. Paragraf 4 vedtokes efter en del debat uforandret. I paragraf 5 forandredes antallet av representanter fra kretsene til «dog ikke over 5».

Likeså tilføiedes: «Foreningene har rett til å sende 1 repr. for hvert påbegynt 50 tall medlemmer - dog ikke over 3».

Paragraf 6, - 2net avsnitt skal hete «Forslag fra foreninger om forhandlingsemner» osv. - -

I paragraf 8 blev vedtatt den forandring at forslag om forbundets oppløsning må vedtas på et ordinært landsmøte, men må for å være gyldig forelegges et ekstraordinært landsmøte med 1 års mellomrum og der vedtas med samme majoritet. Paragrafens 1ste del vedtokes uforandret.

Landsmøte i Bergen 18.-19. juli 1930 (foran Domkirken)

Møtet optok derefter paragraf 1 til behandling. Herr. Helgesen fikk ordet og meddelte at han ikke vilde opta noget forslag om forandring av komiteens og styrets innstilling om 5 kretser. Derimot vilde han foreslå at landsstyrets formann og sekretær valgtes uten om kretsformennenes rekker. Derved vilde hans forenings forslag om 7 medlemmer i landsstyret vinne frem. Ved votering blev paragraf 1 vedtatt som foreslått: Helgesens forslag om valget av formann og sekretær

vedtokes likeledes efter- at styret og lovkomiteen hadde erklært å kunne gå over til det. Som følge herav blev det i paragraf 3 foretatt den endring at 5 av styrets medlemmer må delta for at det kan være beslutningsdyktig, og at enhver beslutning må vedtas med minst 4 st. for å være gyldig. Derefter blev love- ne i sin helhet vedtatt mot 1 st.

Lov for Norske døves Landsforbund

lyder i sin helhet således:

§ 1. Norske døves Landsforbund består av følgende kretser:

- 1 Øst-Norges krets (Oslo-Oplandene)
- 2 Sør-Norges krets (Folden-Agder)
- 3 Vest-Norges krets (Rogaland-Fjordene)
- 4 Midt Norges krets (Møre-Trøndelag)
- 5 Nord-Norges krets (Hålogaland-Finnmark)

§ 2. Forbundets formål er:

- a. Å fremme og vedlikeholde de kristelige og kirkelige interesser for derved at utvikle og styrke det religiøse liv blandt medlemmene.
- b. Å vekke almenhetens interesser for de døve og deres stilling i samfundet, samt støtte og hjelpe dem i bestrærelsene for å opnå økonomisk selvhjelpenhet og uavhengighet.
- c. Å vekke og utvikle sansen hos medlemmene for sociale og kulturelle formål ved alment opplysnings-

arbeide og forøvrig på alle områder søke å fremme deres timelige og åndelige vel.

- d. Forbundet har å veilede og om nødvendig regulere, de tilsluttede kretser i deres arbeide og påse at dette holdes indenfor de grenser som hensynet til det heles vel og lovene bestemmer, og i det hele danne vakt og vern om arbeidet for døvesaken.

§ 3. Landsforbundets styre skal bestå av kretsenes formenn og blandt disse velges varaformann og kasserer.

Styrets formann og sekretær velges utenom kretsformennenes rekke. Kretsenes varaformenn er også varamenn for landsstyrets medlemmer.

To revisorer med 2 varamenn velges utenfor styret. Landsstyret er beslutningsdyktig når minst 5 av dets medlemmer deltar i dets møte, og beslutningene må vedtas med minst 4 st. for å være gyldige.

Hvis der i valgperioden skjer forandringer i styrets sammensetning fordeler dette forretningene mellom sig til neste landsmøte.

Formannen innkalder til styremøter. Han leder såvel disse som landsmøtens (representantmøtens) forhandlinger, påser at vedtagende beslutninger effektueres og har i det hele ledelsen av landsforbundets anliggender mellom landsmøtene.

Kassereren fører regnskapene, foretar utbetalinger etter formannens anvisninger og påser at de pliktige innbetalinger finner sted til bestemt tid. Han avslutter regnskapene hvert år 31. desember og sender disse med bilager til revisjonen innen utgangen av januar måned.

Sekretæren fører forbundets og styrets forhandlingsprotokoll og besørger dets korrespondance.

Såvel sekretær som kasserer skal holde formanden ajour med alt som henhører under deres arbeide i forbundet.

§ 4. Kretserne erlegger til forbundet en årlig skatt av Kr. 0.15 for hvert medlem. Skatten innbetales ukrevet til forbundets kasserer innen utgangen av desember måned.

§ 5. Landsmøte (Representantmøte) holdes som regel hvert tredje år. Landsmøter med kortere eller lengere mellomrum kan avholdes, når flertallet av styret og representanter derom er enige. Kretsene har rett til å sende en representant for hvert påbegyndt 50 tall medlemmer - dog ikke over 5 representanter. Foreningene har likeledes rett til å sende representant for hvert 50 tall medlemmer over 3.

Tiden for Landsmøtet fastsettes av landsstyret, efter

at dette har innhentet kretsstyrenes uttalelser herom.

Beretninger og reviderte regnskaper fremlegges for møtet såvel for forbundets som kretsens virksomhet i perioden. Regnskapene gjelder pr. kalenderår. Beretningene likeså.

Kun styret og representantene har stemmerett, og alle disse har plikt til å avgi stemme. Beslutningene vedtas med almindelig flertal. Ved stemmelikhet gjør formannens stemme utslaget.

§ 6. Til behandling på Landsmøtet (Representantmøtet) forelegges de saker som Landsstyret og kretsene stiller op.

Forslag fra foreninger om forhandlingsemner sendes Kretsstyret. Alle forslag må være innsendt så tidlig at de kan forelegges kretsmøtet til uttalelse.

§ 7. Forandringer i denne lov kan kun skje på Landsmøtet (Representantmøtet) og må vedtages med to tredjedels flertal for å være gyldig.

Forslag til lovforandring skal skje overensstemmende med § 6.

§ 8. Forslag om forbundets oppløsning innsendes overensstemmende med § 6. Forslaget må vedtages med to tredjedels flertall på et ordinært og derefter et ekstraordinært landsmøte med 1 års mellomrum og på hvert av møtene vedtas med 2/3 flertall.

(mer i Tegn og Tale 10-11/1930):

Uoffisielt beretning ved Oslo representant.

Landsmøtet i Bergen.
(Siste del).

Lørdag 19. juli kl. 10 fortsattes møtet og som første sak blev *herr Helgesens fremsatte forslag*: - at der «skulde velges særskilt formann og sekretær utenfor de 5 kretsformenn, så at der ialt *blir 7 styremedlemmer* i landsforbundet - enstemmigt vedtatt. *Ved § 5 blir regnskap å gjelde for sammenlagt 3 års periode istedetfor hvert kalenderår*, - hvilket vedtokes efter formannens eget forslag. Dermed var forbundslover og normallovene for kretser i sin nye form endelig vedtatt og *formannen uttalte* dertil håpet om at de måtte bli til gagn både for forbundet og den enkelte. De døve ønsket å bli gode samfunnsborgere og med de lover man nu hadde vedtatt skulde man ha et godt grunnlag for å arbeide sig frem. - Så gikk man videre på dagsordenen.

Frk. Anna Moe, Bergen innledet derefter til diskusjon over emnet: Hvad kan der gøres for å vekke interesse og kunnskapstrang hos våre unge døve for andre ting enn nettop deres håndverk? Frøkenen pointerte at det var absolutt, nødvendig at de unge døve teste og studerte på egen hand. Det som de hørende fikk igjennom ørene, måtte de døve ofte skaffe sig ved lesning. Der måtte sørges for gode bøker og leses flittig. - Herr Charles Leisner vilde takke foredragsholderen, idet han fullt ut var enig med henne i at døve måtte lese og studere. Han hadde for sin del gått i den tro at han var dum, den gang han kom ut av skolen og derfor senere lært sig til å lese og granske flittig. Han kunde takke sig selv for at han ikke sparte sig for møie og anstrengelse for å komme såvidt, som han nu var. Han sluttet sig helt til fru Moes syn - der måtte leses meget og ivrig. Og det heter også, man lærer så lenge man lever, ti der er alltid noe nytt å lære for hver dag som går. Herr Axel Fleischer uttalte at han kjente til det samme for sin del og kunde fullt ut stølte foredragsholderens råd å søke å lære så meget som mulig og heller ikke genere sig for å spørre sig frem. Dog mente han av egen erfaring, at det ikke var så lett for døve, som for de flestes vedkommende hadde hårdt arbeide om dagen, og derfor var lite oplagte til å studere og lese i de ledige timer elter dagens arbeide. For de unge som dyrker sport og annen idrett blev der just ingen tid til selvstudium. Der måtte heller: ofte holdes gode praktiske foredrag for ungdommen, likesom man gjør i Tyskland. Ellers vilde han, at skolene skulde ha sin opmerksomhet herpå og foranstalte frie foredrag for elevene i de høiere klasser, for dermed å gi dem grunnlag til å anspore for videre utvikling i kunnskapstrangen. En representant uttalte sig for at de døve elever måtte lære å skrive korrekt, idet der - betones, at der var stor trang for dette iblandt døve. -

Frk. Sogge, Møre, gav en mørk skildring av de døves intelligensevne i hennes hjembygd og mente det var fåfengt å få dem til å arbeide sig frem til større kunnskap etc. Formannen gikk nu til å behandle spørsmålet om undervisning av døvblinde barn, som nok i den senere tid er forsømt. Han pekte på at der ingen lærere var der kunde ta sig av døvblinde barn, men der var, efter hvad han kjenner til, en der hadde undervist blinde barn og som nu hadde et asyl på Hamar, hvor døvblinde fikk lære undervisning i praktiske gjøremål. Det var nu om å gjøre at der fattes en resolusjon sålydende:

Landsstyret pålegges å inngå til departementet med forestilling om at undervisningen for døvblinde barn på Hamar blir ordnet som i Hofgårds dager. Dette

vedtokes. Formannen redegjorde derefter i korthet for det gamle aktuelle spørsmål om en **fortsettelsesskole for de døve**. Han mente at tiden nu måtte være inne for å få spørsmålet løst. På spørsmålet om der ikke var gjort noe i den retning svarte han at han intet hadde hørt fra departementet; men såvidt han visste, var der nedsatt en ny komite, der skulde behandle omorganisasjon av døveskolene og han håpet da at der blev tatt hensyn til dette krav om 2 års fortsettelsesskole. Han antok at det vilde være tilstrekkelig at landsmøtet nu vedtok en uttalelse, hvori man minnet departementet om tidligere henvendelser og understreke at det var av overordentlig stor betydning for de døve å få en 2 års praktisk fortsettelsesskole.

Dette blev enstemmig vedtatt.

Under følgende middagspause samledes alle deltagere sig foran Domkirken for å fotograferes.

Landsmøtet fortsattes igjen efter middag med behandling av spørsmålet om undervisning i tegnsproget for lærere ved døveskolene.

Formannen redegjorde kortelig for sakens sammenheng. Man har behandlet spørsmålet mange ganger før og rettet henvendelser til stats myndighetene om å la døvelærere få undervisning i tegnsproget, men hittil har det ikke fruktet. I Sverige har man allerede drevet det sålangt at døvelærere, idet de går ut fra skolen kan tale i døveforeninene. Men her har de intet fått lært. Pastor C. B. Svendsen redegjorde for, at der var vanskeligheter med tegnsproget i kulturell henseende. Der mangler tegntydelser for mange ord. Han hadde forsøkt å praktisere tegnene for lærene, men det viste sig at de hadde så vanskelig, for å tilegne sig dem. Han trodde derfor, at en håndbok i tegn som nu utarbeides lite vilde hjelpe til, at tegnene i sin helhet kunde anvendes ved undervisningen. Thi der var som scgt. så megen mangel med tegn for å definere de forskjellige av ordets betydninger i analogisk henseende. Herr R. Helgesen uttalte at han ikke kunde forstå at det skulde være så vanskelig for lærerpersonalet å tilegne sig tegnene, når det viste sig at små barn av døve foreldre meget hurtig kunde tillære sig dem. Og ennu bedre og i riktig form kunde uttyde dem. Han mente at hvis lærerpersonalet flittig vilde omgås med de eldre døve, vilde de om de hadde interesse snart lære sig tegnene ; --- riktig nok med stadig øvelse. Om min hadde vilje og innsikt kunde man nok klare å definere ordene i deres forskjellige betydninger med tegn; man hadde. - Tegnene var for øiet, hvad talen preciserer (angir) ved avlesning, for derved ikke å misforståes. -

- *Talen lønnedes med sterkt bifall! Herr Henning Dahl replicerte til Helgesens uttalelse om at døvelærerne skulde omgås med døde, så vilde han, at døveforeningene skulde innby lærerne til deres møter og at medlemmene skulde veilede lærerne i flittige samtaler. Formannen ytret i anledning Bonnevie Svendsens uttalelser at han visste at Svendsen hadde arrangert kurser for lærere i tegn og hadde fått betaling pr. time: men han hadde hørt at der ikke blev lært noget, hvorfor landsstyret bestemte at der på landsbundets bekostning skulde ansettes av døv fagmann til å få istand effektivt kurs for lærere i tegn. Han tenkte at 50 timer kunde være nok, om man henholdt sig til, at når håndboken i tegn kom istand vilde det hjelpe meget. Landsmøtet gav enstemmig sin tilslutning til formannens og landsstyrets syn på saken. Derefter blev behandlet spørsmålet om å få pleiere kyndig i tegnsproget ved sykehusene. Foranledningen til dette skritt er, at man har Indtrykk av at de syke døde nu ikke blir forstått eller får så god pleie som andre mennesker.*

Landsmøtet vedtok der en henvendelse til socialdepartementet om å få pleiere kyndig i tegnsproget ved våre sykehuse, idet man hedviste til døveforeningene for å få nødvendig utdanning.

Here Jacob Hovland talte derefter om skolesaken og fremholdt sterkt ønskeligheten av at også Vestlandet fikk sin egen skole og at den blev lagt i Bergen. Han motiverte med at når de døde kom hjem efter å ha gått på døveskolen enten i Oslo eller Trondhjem, blev de gjerne betraktet som fremmede og hadde vanskelig for å få arbeide. Der var flere av dem, der hadde gått arbeidsløse i flere år. Derimot mente han at om en skole blev lagt her i Bergen, vilde de døde elever lettere få arbeide der, de vokste op og således blev mere kjente. Herr Charles Leisner vilde gjerne betone at han hadde imot de store skoler. Han hadde mere tro på at småskoler var på sin plass, thi derved befordres mere allsidig utvikling med inngående omsorg for de færre elever enn for en hel skare. Herr Axel Fleischer mente at kravet var berettiget. Når nu herr Leisner vilde ha de store skoler vekk og da formannen nylig meddelte, at en ny komite var satt til å fremsette nytt forslag for en omorganisasjon av døveskolene i landet, kunde det være anledning i tide å søke å fremme dette krav fra Bergens side. Herr Ansgar Breiteig spurte hvorfor Oslo og Trondhjem blev betenkt med skoler og ikke Bergen. Der var tidligere en døveskole her i Bergen. Han mente at det var rettfærdig at også Vestlandet fikk sin egen

skole. Formannen uttalte, at han fant kravet rimelig, men mente at landsforbundet på det nuværende stadium ikke burde gjøre noget vedtak om saken. Han vilde heller anbefale at Bergens døveforening optok saken og vakte mosjon om den, kanskje ved å få en uttalelse fra et døvestevne for Vestlandet. Distriktets innflytelsesrike stortingsmenn vilde utvilsomt sørge for at kravet blev bragt videre. Landsmøtet sluttet sig til formannens syn på saken.

Herr P. Gilsvik holdt derefter foredrag over emnet: «Kan de døde bli like gode samfunnsborgere som de hørende?» Han pointerte herunder, at det var sørgelig at staten, som ofret meget på å gi de døde barn en god almenskole, ikke gjorde noget for å gi dem praktisk opplæring. Han fremholdt sterkt nødvendighet av å fa en fagskole. Formannen henviste til tidligere fattet resolusjon for denne sak.

Formannen gav derefter, efterat ingen var fremkommet med videre eventuelle saker, ordet til Fru Ester Pedersen, Larvik, der som representant for Vestfolds døveforening, hadde en innbydelse til å holde neste landsmøte i Larvik om 3 år, samtidig som foreningen da hadde sitt 20-års jubileum. Dette mottokes med akklamasjon!

Formannen avsluttet det 5te landsmøte som endt og rettet en takk til alle som hadde bidratt til å gjøre møtet så vellykket. En spesiell takk frembar han til tolken, fru Ågot Johannesen, som hadde løst sin opgave fortrinlig. Videre takket han Bergens døveforening for at den hadde arrangert landsmøtet på en så utmerket måte. Formannen tilkjennegav nu at dette var det siste landsmøte han ledet, idet han skulde tre tilbake om et år. Han vilde derfor takke for den tillid og den overbærenhet, som var vist ham gjennom de tolv år, han hadde hatt formannsvervet. Idet han ønsket både forbundet og den enkelte alt godt for fremtiden. uttalte han, at det havde vært ham en glede å arbeide med de døves saker. Han hadde en sterk tro på de døves vilje og evne til å arbeide sig frem.

Herr Fleischer, rettet på forbundets vegne en hjertelig takk til herr skolebestyrer Berge for det store og gode arbeidet han hadde utført for de døde i de år han hadde vært landsforbundets formann. Derefter overrakktes formannen en gave fra Landsforbundet - en vakker skrivemappe i skinn - som synlig tegn på takknemlighet. Landsmøtet sluttet med en kort andakt av Pastor C. Bonnevie Svendsen; hvorefter alle tok med toget kl. 5 til Kongeboligen - Gamlehaugen, for å hese Michelsens forhenværende villabolig.

Referent.